

Załącznik
do uchwały Nr XLVI/385/09
Rady Miasta Międzyrzec Podlaski
z dnia 29 grudnia 2009 r.

**Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii
na terenie miasta Międzyrzec Podlaski
na lata
2010 – 2012**

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU:

- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.

I. DIAGNOZA – OCENA SYTUACJI, CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA.

Narkotyki powszechnie uważa się za niezwykle groźne substancje, wykluczające możliwość kontrolowanego ich używania, prowadzące do uzależnienia, poważnych negatywnych konsekwencji zdrowotnych, destrukcji zdolności jednostki do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie, a często nawet do śmierci. Dlatego z niedowierzaniem przyjmuje się twierdzenie, iż substancje psychoaktywne towarzyszą dziejom ludzkości od zarania, a dążenie do uzyskiwania zmian świadomości może być uznane u *homo sapiens* za coś powszechnego. Co więcej, współcześnie termin „narkotyki” kojarzy się najczęściej z takimi substancjami jak heroina, kokaina, haszysz czy marihuana, które przywędrowały do Europy z innych kontynentów i są traktowane jako substancje „kulturowo obce”, a kulturę europejską traktuje się jako pierwotnie „wolną od narkotyków”. Nic bardziej mylnego. Kulturze europejskiej od zarania towarzyszył powszechnie używany, a równocześnie bardzo niebezpieczny narkotyk, jakim jest alkohol. Inaczej rzecz ujmując, powiedzieć można, iż substancje psychoaktywne stanowią swojego rodzaju normę kulturową. Tak jak w cywilizacji europejskiej powszechnym było i jest używanie alkoholu, tak w wielu krajach Ameryki Południowej – obyczaj żucia liści krzewu coca. W Ameryce Północnej plemiona indiańskie używały z kolei – najczęściej w związku z obrzędami kultowymi – różnego rodzaju substancji halucynogennych, zawartych w pewnych gatunkach kaktusów. W Azji, szczególnie w kręgu cywilizacji arabskiej, rozpowszechnione było rekreacyjne używanie opium i haszyszu. Można więc twierdzić, iż każda kultura ma „swoje narkotyki”.

Narkomania jest jedną z największych plag wysoko rozwiniętych społeczeństw. Mimo prób podjętych przez uczone i rządy, dalej brakuje jasnych przyczyn rozmiarów tej tragedii. Na pewno jedną z przyczyn szerzenia się narkomanii jest duże tempo współczesnego życia, wysokie wymagania stawiane uczniom oraz pracownikom i nieustanna

próba sprawdzenia się. Brak sukcesów w życiu powoduje frustrację, duże tempo życia i znaczny wysiłek, przede wszystkim psychiczny, doprowadzają do wyczerpania i załamywania się.

Najważniejsze zasady i formy profilaktyki społecznej i medycznej w zapobieganiu narkomanii to: fachowe informowanie społeczeństwa o tym, czym jest narkomania, jakie są mechanizmy jej powstawania oraz jaką groźbę stanowi ona dla życia i zdrowia jednostki i dla grupy społecznej. Spowodować, aby skutek do ludzi cierpiących na uzależnienie od środków narkotycznych stał się bardziej ludzki. Środki masowego przekazu powinny przybliżyć społeczeństwu zjawisko narkomanii i starać się eliminować sensacyjność podawanych faktów i scen.

Aby zbadać charakter zjawiska narkomanii na terenie naszego miasta, w tym celu w październiku 2009 roku przeprowadzono badania ankietowe na próbie 100 przypadkowo wybranych dorosłych osób. W badaniach udział wzięło 63 kobiety i 37 mężczyzn.

Jak wynika z badań, skala zjawiska zażywania narkotyków w naszym mieście jest raczej średnia (40%), ale narkomania jest ważnym problemem społecznym (80%).

43% ankietowanych przyznaje się, iż nie posiada dostatecznej wiedzy na temat uzależnienia od narkotyków. Wiedza na temat uzależnienia 57% ankietowanych pochodzi w największym stopniu z mass mediów (74%). Okazuje się, że w naszym mieście narkotyki są łatwo dostępne (45% badanych, przy czym 39% nie potrafiło określić odpowiedzi). Najłatwiej zetknąć się z narkotykami można na dyskoteci i w klubach (86%), na spotkaniach towarzyskich (36%) oraz, co jest niepokojące, w szkole (32%). Według badanych jest wiele powodów skłaniających do zażywania narkotyków, najczęściej zaznaczanymi odpowiedziami były:

- a) Ciekawość doznań (41 zaznaczonych odpowiedzi)
- b) Różne problemy i kłopoty (38)
- c) Chęć poprawienia sobie samopoczucia (35)
- d) To, że inni biorą (31)
- e) Chęć zaimponowania innym (27)
- f) Moda na taki styl życia (25)
- g) Reakcja na nudę i samotność (18)
- h) Objaw buntu (18).

8 badanych na 100 przyznało się do zażywania kiedykolwiek narkotyków, a 42 osoby potwierdziły, iż znają osobiście narkomana. 69% badanych nie spotkało się z propozycją zażycia narkotyku, natomiast ¼ ankietowanych zdecydowanie odmówiła jego zażycia, przy czym 6% przyznaje, że nigdy nie odmówiło złożonej propozycji. Jedynie 5% stwierdziło, iż w

ostatnich latach spadła liczba narkomanów, 28% wykazało, że jednak wzrosła, ale aż 67% osób nie potrafiło zająć stanowiska w tej kwestii. Zapytani o udzielenie pomocy osobie stale zażywającej narkotyki, odpowiadali:

- a) Rodzina (39 odpowiedzi)
- b) Przyjaciele (29 odpowiedzi)
- c) Pedagog, nauczyciel (21 odpowiedzi)
- d) Lekarz (30 odpowiedzi)
- e) Policja (5 odpowiedzi)
- f) Kościół (7 odpowiedzi)
- g) Organizacje i stowarzyszenia (33 odpowiedzi)
- h) Monar (36 odpowiedzi).

Zakres i destrukcyjny charakter problemów związanych z narkotykami, tak w życiu jednostki, jak i społeczeństwa, uzasadnia potrzebę podjęcia stosownych działań w wymiarze strategicznym.

Używanie substancji zmieniających świadomość i uzależniających, jakimi są narkotyki, powoduje:

- 1) szkody zdrowotne,
- 2) zaburzenia życia rodzinnego,
- 3) zaburzenia rozwojowe dzieci i młodzieży,
- 4) szkody ekonomiczne,
- 5) przestępczość.

II. ZASOBY SŁUŻĄCE ROZWIĄZYWANIU LOKALNYCH PROBLEMÓW NARKOTYKOWYCH:

1) Biuro Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Uzależnień przy ul. Piłsudskiego 6

2) Punkt Interwencyjno – Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy przy ul. Piłsudskiego 6

- Konsultant
- Psycholog
- Terapeuta uzależnień

3) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 3 psychologów
- 3 pedagogów
- lekarz psychiatra
- policjant
- kierownik MOPS
- trzeźwy alkoholik
- instruktor terapii uzależnień
- komendant Straży Miejskiej
- pełnomocnik ds. profilaktyki i uzależnień
- konsultant w sprawach choroby alkoholowej, narkomanii i przemocy

4) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PSYCHE”

5) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

6) Psycholodzy i pedagodzy szkolni

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
- Liceum Ogólnokształcące
- Zespół Szkół Ekonomicznych
- Szkoła Podstawowa Nr 2 i Gimnazjum Nr 2
- Szkoła Podstawowa Nr 3 i Gimnazjum Nr 3
- Szkoła Podstawowa Nr 1 Gimnazjum Nr 1

7) Komisariat Policji w Międzyrzeczu Podlaskim

III. MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Cele programu:

Celem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej Programem, jest:

- 1) rozpoznawanie specyfiki problemów narkotykowych na terenie miasta Międzyrzecz Podlaski oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu;
- 2) zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów narkotykowych;
- 3) zapobieganie powstawaniu nowych problemów narkotykowych na terenie miasta;
- 4) zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami;
- 5) edukacja publiczna w zakresie:

- informowania o konsekwencjach używania substancji narkotycznych;
- promocja zdrowego stylu życia.

Warunkiem niezbędnym do osiągnięcia powyższych celów jest realizacja zadań wynikających z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:

Zadanie I :

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

- 1) Współpraca w zakresie dofinansowania zajęć w programie ponadpodstawowym dla osób uzależnionych z terenu miasta Międzyrzec Podlaski w miarę zgłaszanych potrzeb;
- 2) Szkolenie kadry specjalistów pracujących z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi;
- 3) Uzupełnianie wyposażenia placówek w pomoce i sprzęty niezbędne dla prowadzenia zajęć terapeutycznych.

Zadanie II:

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) Zwiększanie skuteczności interwencji prawno – administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez używanie środków odurzających;
- 2) Rozwijanie miejskiego systemu wsparcia dla ofiar przemocy domowej, współpracę oraz przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą socjalną, materialną, medyczną, prawną i psychologiczną;
- 3) Zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla członków rodzin z problemem narkotykowym;
- 4) Dofinansowanie Punktu Interwencyjno – Konsultacyjnego oraz specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) Dofinansowanie obozów i kolonii terapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem narkotykowym (ujęto w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Zadanie III:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

- 1) Kontynuowanie współpracy z dyrektorami szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich oraz wdrażanie w szkołach i innych placówkach opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych, uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- 2) Udział w ogólnopolskich kampaniach związanych z problematyką narkotykową;
- 3) Prowadzenie lokalnych kampanii i imprez edukacyjnych związanych z problematyką narkotykową;
- 4) Promowanie pozytywnych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z nadużywania środków psychoaktywnych;
- 5) Realizacja programów profilaktycznych;
- 6) Udzielanie pomocy psychologicznej rodzicom, których dzieci używają lub eksperymentują ze środkami odurzającymi;
- 7) Rozwijanie profilaktyki rodzinnej poprzez realizację kursów i programów profilaktycznych dla rodziców, uczących wspierania prawidłowego rozwoju dzieci oraz rozwijających umiejętności rozmawiania z dziećmi na temat narkotyków i problemów narkotykowych;
- 8) Prowadzenie profilaktyki rodzinnej w kierunku budowania właściwych relacji: rodzic – dziecko, wzmacniających więzi rodzinne i przeciwdziałających powstawaniu barier w komunikacji rodzinnej;
- 9) Dofinansowanie kolonii i obozów profilaktyczno – terapeutycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem;
- 10) Tworzenie warunków dzieciom i młodzieży do zdrowego i trzeźwego stylu życia poprzez dofinansowanie działań mających na celu organizację miejsc uprawiania sportu i wypoczynku;
- 11) Prowadzenie i dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi oraz prowadzenie zajęć profilaktycznych, organizowanych

dla pedagogów, nauczycieli, psychologów oraz przedstawicieli innych zawodów (m.in. pielęgniarki szkolne, kuratorzy sądowi, pracownicy świetlic);

- 12) Edukacja publiczna i współpraca z mediami w zakresie informowania o konsekwencjach używania narkotyków oraz promocji zdrowego stylu życia;
- 13) Współpraca z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie oraz Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii;

Zadanie IV:

Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- 1) Wspieranie merytoryczne i finansowe działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkotykowych;
- 2) Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób podejmujących pracę z osobami uzależnionymi od narkotyków, współuzależnionymi, a także osobami zagrożonymi uzależnieniem;
- 3) Wspieranie działań zmierzających do ograniczania i zapobiegania przestępczości, demoralizacji nieletnich oraz patologii społecznej, a w szczególności przestępstw związanych z używaniem środków odurzających;
- 4) Współpraca z organizacjami zajmującymi się innymi uzależnieniami.

Zadanie V:

Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Sposoby realizacji Miejskiego Programu.

1. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii miasta Międzyrzec Podlaski realizowany jest we współpracy osób, instytucji rządowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych, zajmujących się zdrowiem, edukacją, kulturą, pomocą społeczną, sportem oraz wychowaniem w trzeźwości.

Osoby, instytucje i organizacje pozarządowe, wnosząc swoje doświadczenie i inicjatywę w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów narkotykowych są integralną częścią powstałego w naszym mieście systemu pomocy.

Program uwzględnia diagnozę oraz lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym, a także wiedzę na temat przeciwdziałania uzależnieniom, leczenia, rehabilitacji i resocjalizacji osób uzależnionych oraz redukcji szkód społecznych spowodowanych uzależnieniem i współuzależnieniem.

2. Program realizuje się na 3 poziomach profilaktyki:

- Uniwersalnym – to działanie kierowane do wszystkich, bez względu na stopień ryzyka rozwoju problemów ze zdrowiem psychicznym (w tym z używaniem substancji psychoaktywnych), na jakie narażone są poszczególne osoby;
- Selektywnym – działania adresowane do jednostek lub grup osób, które są w wyższym niż przeciętny stopniu narażone na rozwój problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych;
- Wskazującym – działania ukierunkowane na jednostki szczególnie zagrożone rozwojem problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych z powodu uwarunkowań biologicznych, psychologicznych czy społecznych lub u których rozpoznano już pierwsze symptomy zaburzeń.

3. Realizacja niniejszego Programu nastąpi poprzez:

- Udzielanie dotacji celowej jednostkom spoza sektora finansów publicznych;
- Zlecenie realizacji zadań wybranym podmiotom po ich wcześniejszym zaopiniowaniu przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Międzyrzecu Podlaskim;
- Tworzenie bazy merytorycznej, organizacyjnej i materialnej niezbędnej do realizacji Programu;
- Podmioty zamierzające realizować zadania w ramach Programu zobowiązane są do złożenia oferty w Urzędzie Miasta Międzyrzec Podlaski zawierającej merytoryczny opis projektu, kosztorys oraz podstawowe dane na temat oferenta;
- Koordynacje przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych miasta z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych zawartych w niniejszym Programie prowadzi Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Uzależnień;
- Wskaźniki osiągnięcia celów:
 - wiedza na temat osób zagrożonych uzależnieniem;

- wiedza na temat osób uzależnionych;
- wiedza o zasobach instytucjonalnych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień;
- wiedza o zasobach osobowych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień;
- zmniejszona liczba osób uzależnionych dotkniętych degradacją psychofizyczną;
- mniejsze rozmiary uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem środków psychoaktywnych;
- mniejsza ilość dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego związanych z nadużywaniem środków psychoaktywnych;
- zmniejszony udział odurzenia środkami psychoaktywnymi wśród przyczyn naruszenia prawa i porządku publicznego;
- ilość programów profilaktycznych;
- ilość uczestników programów profilaktycznych;
- ilość osób przygotowanych do przeciwdziałania narkomanii;
- ukształtowane postawy społeczne ważne dla profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z nadużywania środków psychoaktywnych;
- ilość imprez profilaktyczno – edukacyjnych;
- większa świadomość społeczna dotycząca szkodliwości używania substancji psychoaktywnych;
- ilość dzieci i młodzieży biorącej udział w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego.

Realizatorzy Programu:

- Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Uzależnień,
- placówki oświatowe,
- placówki pomocy społecznej,
- Policja
- służba zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- organizacje wyznaniowe,
- osoby fizyczne,
- inne.

Finansowanie Programu będzie dokonywane z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.